

Magnum mě motivuje

foto: Carl de Keyzer, z cyklu Zona, 2003

Text: Silvie Vondrová

Po skončení tohoto rozhovoru mi v hlavě vytanula otázka. Mohou být fotografie Carla de Keyzera vnímány jako dokument? Nebo bychom na ně měli spíše nazírat jako na ilustrace té části příběhu, která fotografa vizuálně zaujala? Myslíte si, že na záběrech z ruských vězeňských táborů je poznat, že vznikaly s jistou dávkou nadsázky? Nebo jste si díky nim udělali o daném tématu nepřesný obrázek? Jedno však při pohledu na de Keyzerovy snímky zůstává jisté. Je to skvělý fotograf. To mimochodem uznala i agentura Magnum.

Kdy jste se poprvé blíže seznámil s agenturou Magnum?

V osmdesátých letech jsme s jedním kolegou založili v Gentu fotografickou galerii, kde jsme vystavovali snímky některých fotografů z této agentury. Zprvu jsme se soustředili hlavně na mladou generaci, do níž tenkrát patřili Belgičan Harry Gruyaert či Francouz Patrick Zachmann. Později jsme se odhodlali vystavovat i práce fotografů slavnějších jmen: Henri Cartier-Bressona, Raymonda Depardona. Díky těmto výstavám jsem se spřátelil se Zachmannem a Gruyaertem. Ti představili mou práci dalším členům agentury a v roce 1990 jsem byl nominován na členství.

Co pro fotografa znamená, když je nominován na člena agentury? Má pak jistotu, že se jednou stane členem plnohodnotným?

Ke členství v agentuře Magnum vedou tři kroky. Nejdřív jste, jak jsem se již zmínil, na členství nominováni. Po dvou až čtyřech letech máte možnost stát se členem přidruženým a teprve po dalších přibližně třech letech plnohodnotným členem. Pokaždé musíte předstoupit před porotu,

kteřá se skládá ze stávajících členů agentury a schvaluje vaše přijetí. Pro nominaci a přidružené členství stačí 50 procent hlasů všech fotografů přítomných na jednání, chcete-li se stát členem plnohodnotným, musí s tím souhlasit 70 procent porotců. Takže pokud jste na členství pouze nominován, nemáte žádnou jistotu, že se za nějakých šest, osm let opravdu jedním z fotografů agentury Magnum stanete.

Kolik ze členů agentury bývá na jednání o přijímání nových fotografů přítomno?

Kolem třiceti až čtyřiceti fotografů, což je přibližně 80 procent z celkového počtu členů. Ti ostatní se nedostaví obvykle proto, že pracují na nějaké reportáži.

Jaké další povinnosti fotografové v agentuře Magnum mají?

Pokud se stanete přidruženým členem, musíte značnou část toho, co si fotografováním vyděláte, agentuře odevzdat. Tato částka činí něco kolem poloviny vašich příjmů. Peníze od fotografů potřebuje agentura ke svému provozu, používá je například na platy zaměstnanců. Pro mladého fotografa tedy není členství v agentuře finančně

zrovna nejvýhodnější. Navíc se musíte účastnit různých zasedání, která se třikrát až čtyřikrát do roka konají v Londýně, Paříži či v New Yorku. A když se stanete plnohodnotným členem, může se stát, že budete jednou či vícekrát zvolen viceprezidentem nebo dokonce přímo prezidentem agentury. Tato práce je převážně manažerská: schvalujete všechna důležitá rozhodnutí, jednáte s různými lidmi.

Teď jste vyličil veškeré nevýhody, které členství skýtá. Být součástí agentury Magnum však má i své světlé stránky.

Jistě, být fotografem agentury Magnum je velmi prestižní záležitost, nejen proto, že stát se členem rozhodně není jednoduché. Jako člen agentury lépe proniknete do obecného povědomí. Hodně fotografů navíc pracuje na dlouhodobých projektech, většinu času tráví někde na cestách. Po tu dobu jsou tu čtyři kanceláře (v Paříži, Londýně, New Yorku a Tokiu, pozn. redakce), které se starají o prodej vašich fotografií, zajišťují vám výstavy. Velký tým se soustředí na to, aby se lidé o vaší práci dozvěděli. To se běžnému fotografovi stát nemůže. Pro mě osobně je také důležité, že mě Mag-

foto: Carl de Keyzer,
z cyklu Zona, 2003

**Ty snímky jsou příliš barevné,
příliš krásné na to, aby to
mohla být pravda**

foto: Carl de Keyzer,
z cyklu Zona, 2003

num motivuje, abych dělal nové věci, abych pokračoval ve své práci. Za tu dobu, co jsem v agentuře, jsem publikoval devět knih. Kdybych členem nebyl, myslím, že by jich bylo mnohem méně.

Pomáhala vám agentura i s produkcí knih?

Ne, vše jsem si hradil sám, také jsem si vše sám připravil a produkoval. Agentura mi ovšem v poslední době pomáhá hledat vydavatele knih, což jsem dříve také dělal sám. A navíc zajišťuje výstavy mých snímků, a to není zanedbatelná práce.

Podporuje někdy Magnum fotografy finančně?

Žádný fotograf nedostane od agentury přímou finanční podporu. Některé projekty však bývají hrazeny muzei či různými dalšími institucemi. Fotografové mohou požádat agenturu, aby jim zprostředkovala přihlášení do podobných programů.

Přes agenturu Magnum se dostáváme k vaší práci. V polovině 90. let jste nafotil cyklus zachycující postkomu-

nistické evropské země. Proč jste nefotil východní Evropu hned na přelomu 80. a 90. let, kdy zde docházelo ke změnám režimu?

Na začátku devadesátých let jsem vytvořil knihu o pádu komunistického režimu v Sovětském svazu. Pochopitelně by bylo zajímavé navštívit tehdy i ostatní země východního bloku, ale já jsem se rozhodl, že ještě pár let počkám. Chtěl jsem totiž zdokumentovat přechod od komunismu ke kapitalismu. Ten, myslím si, nebyl na počátku devadesátých let ještě tak dobře patrný. V devadesátém čtvrtém byly podle mě vlivy obou systémů v rovnováze. Ve všech zemích východní Evropy jsem stále vnímal hodně vnějších rysů komunistického systému.

Jaké například?

Téměř všechny instituce třeba ještě fungovaly podobně jako za socialismu. Ale ve východních zemích se již začaly objevovat prvky kapitalismu. Začaly se otevírat nové obchody, lidé se jinak oblékali, opravovaly se fasády domů, po ulicích jezdila nová auta, kolem sebe jste viděli stále více reklam. Tato kombinace dvou systémů se

mi zdála zajímavá. Něco podobného by šlo nafotit možná ještě v devadesátém osmém, ale dnešní Praha nebo Varšava už s komunismem nemají nic společného.

Takže se do Prahy nebo do Varšavy občas vracíte?

Párkrát jsem byl v Budapešti a ve Varšavě. Do Prahy jsem se od roku 1995 nedostal, ale doufám, že se letos zúčastním vernisáže své výstavy pořádané Pražským domem fotografie.

Kolik času jste dokumentováním postkomunistických zemí strávil?

Přibližně devět měsíců, ne však souvisle. Tři měsíce jsem cestoval po Polsku, pak jsem se vrátil domů. Později jsem strávil asi týden v Česku a na Slovensku, pak tři měsíce v Maďarsku a v Bulharsku.

Když jste tenkrát cestoval po východní Evropě, jak jste věděl, kam máte jet? Měl jste nějaký pevný plán, nebo jste získával tipy od místních lidí?

S místními obyvateli jsem příliš nemluvil, protože v devadesátém čtvrtém ještě nežilo